

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: Motivace k lidovému umění prostřednictvím výtvarných technik v PVC v rámci liturgického roku

Autorka práce: Martina TONDLOVÁ

Vedoucí práce: Mgr. Irena KOVÁŘOVÁ

Oponent: Mgr. Ing. Zdeněk DEMEL, Th.D.

Formální stránka:

Práce má 78 stran textu. Seznam literatury čítá celkem 21 položek. K práci je připojeno 9 příloh s fotodokumentací tvůrčích aktivit. Mezi prameny chybí *Direktář o lidové zbožnosti a liturgii*, vydaný Kongregací pro bohoslužbu a svátosti (česky vyšlo v Karmelitánském nakl. 2007). V něm by autorka našla cennou pomoc pro uvedení lidových zvyků do správného vztahu k průběhu liturgického roku. Odkazy na literaturu jsou činěny formou poznámek pod čarou. Nejsou však v souladu s metodickou pomůckou TF JU a je v nich poměrně hodně chyb. V pozn. č. 18 a 19, kde se odkazuje na knihu: PŘÍHODA, V. *Ontogeneze lidské psychiky*, není uvedeno, o který svazek díla se jedná (a tento údaj chybí i u titulu v seznamu literatury). Poznámek je jen 49, přitom odkazy na literaturu chybí všude tam, kde autorka píše též o lidových zvycích v jiných zemích a kde popisuje výtvarné techniky, které použila při realizaci jednotlivých projektů. U vybraných liturgických dnů není nikde uvedeno datum.

V celé práci je poměrně hodně pravopisných chyb (mj. nepíše se „Velikonoční třídení“, ale „Velikonoční třídění“, je to substantivum!), stylistická úroveň není příliš velká, o čemž svědčí už samotný začátek práce (str. 7-8), kde autorka uvádí za sebou dva dlouhé citáty z J. Čapka, aniž by je uvedla a propojila vlastním textem. A co se týče jazyka, ten je na některých místech až žoviální. Je paradoxní, že práce zabývající se uměním nemá dobrou grafickou úpravu, text totiž není formován do bloku.

Obsahová stránka:

Práce má teoretickou a praktickou část. V první kapitole teoretické části se diplomantka zabývá vztahem umění a lidového umění, v druhé kapitole popisuje výtvarné techniky včetně těch moderních, pak bez sebemenšího myšlenkového propojení skáče ve třetí kapitole k popisu charakteristik staršího školního věku, pro nějž jsou určeny výtvarné projekty. Zde by stačilo, kdyby diplomantka uvedla jen ty vývojové charakteristiky, které úzce souvisí s tvůrčí činností v tomto věku. Ve čtvrté kapitole je stručný popis motivace a v páté kapitole diplomantka podobně stručně píše o liturgickém roce. Zde je třeba poznamenat, že temporál a sanktorál netvoří ani tak dva bloky liturgického roku, jako spíše dvě jeho vrstvy (str. 24 nahoře).

Praktická část sestává ze dvou oddílů. Ten první popisuje konkrétní projekty, které diplomantka použila k seznámení dětí s vybranými svátky liturgického roku za pomoci zvolených výtvarných technik. V druhém oddílu pak diplomantka činí reflexi nad tím, jak se jednotlivé projekty osvědčily. Pokud jde o první oddíl, říká diplomantka (str. 26), že se jí pro motivaci dětí jevílo nejlepším uvést pranostiky a způsoby slavení daných svátků. Taková volba však v sobě skrývá nebezpečí. Jednak, pranostiky mají spíše vztah ke čtyřem ročním obdobím než k liturgickému roku, a jednak zůstaneme jen u lidového chápání svátků. To je někdy hodně vzdálené pravému obsahu liturgických dnů a lidové zvyky s tím spojené mnohdy v sobě nesou magické chápání. Např. „Tři králové“ (6. ledna) je lidový a nesprávný název pro slavnost „Zjevení Páně“. Tento liturgický den nepatří do sanktorálu, nýbrž do temporálu liturgického roku. Nejde zde totiž o oslavu tří králů, ostatně Matoušovo evangelium mluví jen o „mudrcích z Východu“, neuvádí jejich počet ani jména (srov. Mt 2,1). Dětem by se mělo

vysvětlit, že obsahem této slavnosti je dar poznání, že narozený Ježíš je Spasitelem nejen židů, ale i pohanů, zde reprezentovaných mudrci od Východu. Podobně je tomu též u Nového roku, kdy se slaví slavnost Matky Boží, Panny Marie, dále též u „Vzpomínky na všechny věrné zemřelé“ slavené 2. listopadu atd. Ani zde diplomantka neříká nic o vlastním obsahu těchto liturgických dnů. Kromě toho diplomantka v projektech navíc zmiňuje i pověry spojené s danými svátky. Při absenci vysvětlení pravého smyslu vybraných liturgických dnů, a souvislosti zvolené výtvarné činnosti s nimi, se představené projekty zřikají pedagogické možnosti, seznámit děti s pravým obsahem a smyslem liturgického roku. Po přečtení praktické části skutečně vzniká dojem, že díky výtvarným projektům se děti seznámí s pranostikami, pověrami a lidovými zvyky spojenými s vybranými liturgickými dny, nikoli však s jejich pravým křesťanským obsahem. I v druhém oddílu praktické části, kde diplomantka hodnotí, jak se projekty osvědčily, věnuje pozornost jen vhodnosti výtvarných technik, ale vůbec se nezmiňuje, jak projekty napomohly dětem k seznámení s průběhem liturgického roku a pochopení celého jeho smyslu.

Závěr:

Předložená diplomová práce vykazuje řadu nedostatků a její obsah má jen slabou vazbu na přiblížení skutečného obsahu liturgického roku. Přesto ji však doporučuji k obhajobě.

Zdeněk Dlouhý

V Českých Budějovicích 18.5.2010